

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 23 § i jaktlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att jaktlagen klargörs så att länsstyrelsen för viss tid kan förbjuda eller begränsa jakt också för att förebygga spridningen av djursjukdomar som med lätthet sprider sig. Samtidigt föreslås att länsstyrelsens skyldighet att höra parterna

ändras så att skyldigheten inte föreligger i fråga om förebyggande av spridningen av djursjukdomar.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

När det med hänsyn till den allmänna säkerheten är särskilt viktigt, kan länsstyrelsen med stöd av 23 § 1 mom. i jaktlagen (615/1993) för viss tid inom ett bestämt område förbjuda jakt eller begränsa den. Utgångspunkten har varit behovet att skydda utomstående speciellt för fara som orsakas av jakt med jaktvapen. Om jakten sker på mark där man rör sig allmänt under jakttiden, kan risken för skada vara betydande och man måste kunna begränsa jakten för att undvika skada. Länsstyrelsen beslutar om förbudet eller begränsningen efter att ha hört den lokala jakträttshavaren och markägaren. Senast har förbud utfärdats med stöd av 23 § 1 mom. i jaktlagen hösten 2005. Då utfärdade länsstyrelsen i Uleåborgs län jaktförbud som gällde områdena Ruka, Syöte, Taivalvaara och Jumama i syfte att garantera den allmänna säkerheten.

Europeiska gemenskapernas kommission har den 17 februari 2006 utfärdat beslut 2006/115/EG om vissa skyddsåtgärder i samband med högpatoget aviär influensa hos vilda fåglar i gemenskapen och om upphävande av besluten 2006/86/EG, 2006/90/EG, 2006/91/EG, 2006/94/EG, 2006/104/EG och 2006/105/EG. I beslutet har kommissionen förutsatt att de medlemsstater där aviär influensa har konstaterats hos vilda fåglar vidtar åtgärder för att förebygga att ifrågavarande sjukdom sprider sig från vilda fåglar till fjäderfä. I Europa har aviär influensa hos vilda fåglar påträffats i Grekland, Italien, Slovenien, Österrike, Tyskland, Frankrike, Ungern, Slovakien, Tjeckien, Schweiz, Bulgarien, Sverige, Polen, Danmark, Rumänien, Kroatien, Albanien, Bosnien-Herzegovina, Serbien, Montenegro, Ukraina, Ryssland och Turkiet. Skyddsåtgärderna som krävs i kommissionens beslut förutsätter bland annat att medlemsstaterna säkerställer att skydds- och övervakningszoner upprättas kring platsen

där ett sjukdomsfall har konstaterats hos vilda fåglar. Området, kring vilket man måste upprätta en skyddszon, skall enligt kommissionens beslut ha en radie på minst tre kilometer och övervakningszonens radie skall vara minst tio kilometer. Medlemsstaten skall också säkerställa att jakt på vilda fåglar förbjuds både inom skyddszonen och övervakningszonen.

Problemet med tillämpningen av nuvarande 23 § 1 mom. i jaktlagen kan anses vara att man då bestämmelsen utarbetades inte beredde sig på en situation, där ett förbud eller en begränsning skall införas för att förebygga spridningen av en djursjukdom och är mycket brådskande. Tillämpandet av den nuvarande bestämmelsen i jaktlagen exempelvis i händelse av en eventuell epidemi av aviär influensa kan ge rum för tolkning, även om man genom åtgärder kan anses skydda samhällsfunktionerna och den allmänna säkerheten. En okontrollerad spridning av aviär influensa bland vilda fåglar skulle medföra en avsevärd risk för att sjukdomen sprider sig till gårdar med fjäderfä, där förstöringen av dessa och övrig sanering av lokalerna skulle bli anmärkningsvärt kostsam. Även andra begränsningar som införs på området skulle medföra förluster för gårdarna och övrig näring. En epidemi bland vilda fåglar skulle också utgöra en risk för människor, till vilka sjukdomen har kunnat konstateras sprida sig genom smitta som förekommit hos vilda fåglar. Bestämmelsen måste därför klargöras så att den omfattar jaktförbud eller -begränsning också för att förebygga spridningen av djursjukdomar som med lätthet sprider sig.

Avdelningen för livsmedel och hälsa vid jord- och skogsbruksministeriet bestämmer med stöd av 3 § 2 mom. i lagen om djursjukdomar (55/1980) vilka djursjukdomar som med beaktande av deras art och verkningar skall anses såsom djursjukdomar som med lätthet sprider sig, farliga djursjukdomar eller djursjukdomar som skall övervakas. Avdelningen för livsmedel och hälsa vid jord- och skogsbruksministeriet har den 28 november 1995 meddelat ett beslut om djursjukdomar som skall bekämpas och anmälan om djursjukdomar (1346/1995). Djursjukdomarna som omnämns i beslutet kan uppträda både hos vilda djur och husdjur. Avsikten är att

begränsa utfärdandet av jaktförbud eller -begränsning till djursjukdomar som med lätthet sprider sig. Med stöd av 1 § 4 mom. i förordningen om djursjukdomar (601/1980) kan man som en djursjukdom som med lätthet sprider sig ange en djursjukdom som är sådan som föreskrivs i 3 mom. (farlig djursjukdom), men som dessutom smittar lätt eller som sprider sig särskilt lätt genom indirekt eller direkt beröring. Som en farlig djursjukdom kan man definiera en djursjukdom som vållar nationalekonomiskt betydande förluster, avsevärt förhindrar eller skadar införseln eller utförseln av djur och animaliska produkter eller kan smitta från djur till människor och härvid leda till att människor insjuknar allvarligt. I ovan nämnda beslut av jord- och skogsbruksministeriet har man angett bland annat aviär influensa som en djursjukdom som med lätthet sprider sig.

Man vill inte heller begränsa möjligheten till jaktförbud eller -begränsning till enbart det jaktförbud på vilda fåglar som omnämns i kommissionens beslut 2006/115/EG, eftersom bestämmelsens tillämpningsområde kan bli alltför begränsat i en situation där man inte är helt säkert vet på vilka sätt eller i vilka former djursjukdomarna sprider sig. Det innebär emellertid inte att länsstyrelserna kan utfärda jaktförbud eller -begränsningar utan orsakssammanhang mellan förbudet eller begränsningen och den djursjukdom som med lätthet sprider sig. Jaktförbudet eller -begränsningen skall hänföra sig enbart till de djurarter som är känsliga för ifrågavarande djursjukdom. Då exempelvis aviär influensa i regel sprider sig genom fåglar, kunde jaktförbudet eller -begränsningen enbart gälla fåglar.

Det är motiverat att utfärda jaktförbud eller -begränsning för att förebygga spridningen av en djursjukdom i fråga om sådana djursjukdomar som med lätthet sprider sig, när populationen borde hållas inom sitt område för att förebygga att sjukdomen sprider sig, avvikande från sådana djursjukdomar där sjukdomens spridning bäst kan förebyggas genom ökad jakt i enlighet med 19 § i jaktlagen.

Länsstyrelsen kan enligt 23 § 1 mom. i jaktlagen förbjuda eller begränsa jakt för viss tid inom ett bestämt område. Vid utfär-

dandet av jaktförbud eller -begränsning för att förebygga spridningen av aviär influensa borde länsstyrelsen i regel fastställa området så att det motsvarar skydds- eller övervakningszonen. För att förebygga spridningen av eventuell annan djursjukdom fastställs området separat från fall till fall.

För att effektivt förebygga spridningen av djursjukdomar som med lätthet sprider sig krävs att myndigheterna snabbt får till stånd skyddsåtgärder vilket 23 § 1 mom. i jaktlagen jämte nuvarande förfarande där parterna skall höras inte nödvändigtvis ger möjlighet till i alla avseenden. Skyldigheten att höra jakträttshavaren och markägaren, som förutsätts i 23 § 1 mom. i jaktlagen, lämpar sig inte i en situation där det krävs omedelbara åtgärder av myndigheterna för att förebygga spridningen av djursjukdomar. Det föreslås därför att bestämmelsen ändras så att ingen skyldighet att höra parterna föreligger i fråga om jaktförbud eller -begränsning som har utfärdats för att förebygga spridningen av djursjukdomar som med lätthet sprider sig.

Det är i den allmänna lagstiftningen redan nu under vissa förutsättningar ett godkänt förfarande att inte höra parterna. Möjligheten att inte höra parterna har godkänts bland annat i förvaltningslagen (434/2003). Enligt 34 § 2 mom. 4 punkten i förvaltningslagen får ett ärende avgöras utan att en part hörs, om det dröjsmål som hörandet medför i behandlingen av ärendet orsakar betydande skada för människors hälsa, den allmänna säkerheten eller miljön. Eftersom det i jaktlagen för närvarande ingår en uttrycklig avvikelse från huvudregeln, föreslås att bestämmelsen ändras så att den samordnas med förvaltningslagen.

Inga ändringar föreslås i paragrafens 2 mom. angående länsstyrelsens plikt att upphäva förbud eller begränsningar innan den utsatta tiden har löpt ut, om det inte längre finns behov av förbud eller begränsningar. Vid fastställandet av giltighetstiden för jaktförbud eller -begränsning skall vid förebyggande av spridningen av aviär influensa beaktas vad som bestäms med stöd av artikel 5 i ovan nämnda beslut av kommissionen 2006/115/EG. Enligt ifrågavarande artikel skall åtgärder tillämpas så länge som det är nödvändigt med beaktande av de geografis-

ka, administrativa, ekologiska och epizootologiska faktorer som ansluter sig till aviär influensa samt i fråga om skyddszonen i minst 21 dagar och i fråga om övervakningszonen i minst 30 dagar efter den dag när aviär influensa av typ H5 har isolerats ur prov som insamlats från ett kliniskt fall från en vild fågelart.

Då förbud eller begränsning utfärdas på grund av risk även för annan djursjukdom som med lätthet sprider sig skall länsstyrelsen upphäva förbudet eller begränsningen omedelbart då det inte längre finns behov av att hålla dem i kraft. Giltighetstiderna för åtgärder som utfärdas för att förebygga spridningen av eventuell annan djursjukdom skall fastställas separat från fall till fall med beaktande av motsvarande allmänna principer som i ovan nämnda fall av aviär influensa samt de krav på giltigheten för åtgärder som eventuellt fastställs i Europeiska unionens lagstiftning.

2. Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga statsfinansiella eller organisatoriska konsekvenser, eftersom beslutet om förbud eller begränsning skall fattas av länsstyrelsen i fråga, såsom för närvarande.

3. Beredning av propositionen

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Utlåtanden om propositionen har begärts av justitieministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, länsstyrelserna, Finlands miljöcentral, Jägarnas centralorganisation och Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund r.y.

I utlåtandena har regeringens proposition i regel ansetts vara nödvändig och motiverad. Jägarnas centralorganisation har i sitt utlåtande fäst uppmärksamhet vid att jaktförbudet eller -begränsningen är mer omfattande än vad som förutsätts i gemenskapernas bestämmelser. Dessutom har organisationen fäst uppmärksamhet vid förbudets eller begränsningens giltighetstid och dess begränsning att gälla endast vissa fåglar som räknas till vilt och icke fredade fågelarter.

4. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

5. Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Förslaget kan ha betydelse med tanke på egendomsskyddet som tryggas i 15 § i grundlagen, eftersom man föreslår att markägarens rätt att använda sin rätt eller egendom skall förbjudas eller begränsas. Också jakträttshavarens rätt att jaga kan anses vara en sådan rätt som påverkas av grundlagsskyddet (GrUU 29/2004 rd).

Länsstyrelsen har redan med stöd av nuvarande 23 § 1 mom. i jaktlagen möjlighet att förbjuda eller begränsa jakten. Man kan alltså redan i dagens läge ingripa i jakträttshavarens och markägarens egendomsskydd, under förutsättning att man innan förbud eller begränsning utfärdas hör jakträttshavaren och markägaren.

Grundlagsutskottet har i sina tidigare utlåtanden konstaterat att grundlagen inte skyddar egendom mot alla användningsbegränsningar (GrUU 8/1995 rd). En förutsättning för att bestämmelser om begränsningar av användningen av egendom skall införas i vanlig lag är att begränsningarna uppfyller de allmänna förutsättningarna för en begränsning av de grundläggande rättigheterna (GrUB 25/1994 rd). Rättigheterna får inte oskäligt begränsas (GrUU 15/2006 rd), och begränsningarna skall vara oundgängliga för att

uppnå ett godtagbart syfte (GrUU 8/2006 rd). Det har varit möjligt att ingripa i egendom på grund av godtagbara och vägande skäl i anslutning till skydd av befolkningens hälsa (GrUU 37/2005 rd).

Den föreslagna ändringen uppfyller kraven på reglering i lag samt på begränsningens precision och exakta avgränsning som har ställts upp för begränsningen av de grundläggande rättigheterna. Begränsningen av friheten att använda egendom kan vidare anses uppfylla kravet på proportionalitet. Begränsningarna är oundgängliga för att få till stånd det godtagbara syftet – skydd av befolkningens och djurens hälsa samt omedelbar bekämpning av hälsofaror – och de går inte längre än vad som är nödvändigt för att skydda samhällets intressen i relation till egendomsskyddet. Då förbud eller begränsning på grund av risk för spridning av en djursjukdom utfärdas skall länsstyrelsen vidare upphäva förbudet eller begränsningen omedelbart då det inte längre finns behov av att hålla dem i kraft.

På ovan nämnda grunder kan man anse att den föreslagna ändringen i fråga om begränsningarna av egendomsskyddet uppfyller kraven som ställs på precisionen och den exakta begränsningen samt på proportionalitetsprincipen, och att ändringen inte står i strid med 15 § i grundlagen. På ovan anförda grunder kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

